ב"ה | גיליון 782
ערב שבת קודש
פרשת **יתרו** תשפ"ו

י-ם	16:42	17:54
ת"א	17:01	17:58
חיפה	17:00	17:56
ב"ש	17:03	17:59

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

תקון שפיכות דמים – ראובן; תקון גילוי עריות – יתרו

איפה יתרו רמוז עוד לפני שהוא מופיע בספר שמות? האריז"ל אומר שהוא רמוז בברכה של ראובן – "יתר שאת ויתר עז" (ממוצע "**יתר**... **ויתר**" = **תריג** = **משה רבינו**). מיהו "יתר"? יתרו (שיתר פרשה בתורה – "ואתה [משה] תחזה" – בנ"ל). האריז"ל אומר שיש שנים שתקנו בעיקר את חטא קין. כשאני אומר חטא קין חושבים מיד שהכוונה לכך שהוא הרג את הבל, אבל החטא התחיל ממשהו אחר – והסבה יותר שרשית מהמסובב. החטא התחיל מכך שהוא חמד את התאומה-יתרה של הבל. כלומר, התחיל מעריות והסתיים ברצח, בשפיכות דמים.

ראובן תקן את הפגם של שפיכות דמים. איך? כשהוא הציל את יוסף. האחים רצו להרוג את יוסף והוא הציל אותו. הוא רצה להציל אותו לגמרי, להחזיר אותו לאביו, אך לא אסתייעא מילתא. בהצלת יוסף – שעל שם זה נקרא ראובן, "ראו מה בין בני לבן חמי", מה שרש"י מביא בחומש – הוא תקן את הריגת הבל, אבל הוא לא תקן את החימוד של התאומה-יתרה של הבל, ממנה הכל התחיל. איך יודעים? כי יעקב אבינו אומר לו "פחז כמים אל תותר כי עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה" – בזה שהוא "שכב את בלהה פילגש אביו", המלים של התורה, הוא שוב פגם בעריות.

מי תקן זאת? יתרו. זהו גם דבר מאד חשוב לדעת. יתרו, שהוא קין, בהשגחה, ה' סובב כך שתוולד לו בת שהיא בעצם התאומה היתרה של הבל, שקין חמד, ועכשיו נותנים אותה כבתו של יתרו וקוראים לה צפרה. הבל הוא משה רבינו, ולכן כאשר יתרו נותן את צפרה בתו למשה רבינו הוא מתקן את הפגם והחטא של קין.

אם כן, שניהם יחד מתקנים את החטא – קודם צריך ראובן לתקן את השפיכות-דמים ואחר כך יתרו את הגילוי-עריות, את אותו סיפור של התאומה היתרה. גם המלה **יתרה** היא מלשון **יתר** **ויתרו**.

(כ"ב תמוז פ"א)

אוצר קצר

"כפה עליהם הר כגיגית"

לפני מתן תורה כתוב "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר".

הפשט ב"לקראת האלהים" הוא שהעם יוצא לקראת ה', אבל רש"י מפרש (לפי חז"ל) "מגיד שהשכינה יצאה לקראתם כחתן היוצא לקראת כלה וזהו שנאמר 'ה' מסיני בא' ולא נאמר 'לסיני בא'" – לא רק שאנחנו יוצאים לקראת ה' אלא קודם כל הוא יצא לקראתנו, כחתן לקראת כלה, ואז משה הוא "שושבינא דמטרוניתא" שמוציא את העם-הכלה לקראת ה'. אם כן, במתן תורה, לא רק שה' דבר אתנו "פנים בפנים" – עיקר החביבות של מתן תורה, שיש הסתכלות פנים בפנים ודבור פנים בפנים עם ה' – אלא שאנחנו גם הולכים זה לקראת זה.

> האהבה מכריחה את הילד להרגיש את האהבה שלו אל ההורים, "כמים הפנים לפנים"

העיקר לענינו הוא הפירוש של רש"י על "בתחתית ההר". רש"י מפרש "לפי פשוטו ברגלי ההר ומדרשו שנתלש ההר ממקומו ונכפה עליהם כגיגית". ה' הגביה מעלינו את ההר ואמר שאם חלילה לא נקבל את התורה הוא יקבור אותנו תחתיו וכולנו נמות, חס ושלום.

על "כפה עליהם הר כגיגית" יש הסבר יפה מאד של אדמו"ר הזקן. כשאני שומע כפיה נראה לי שיש בה משהו רע – מכריחים מישהו על ידי איום בדבר רע – אבל אדמו"ר הזקן אומר שיש כפיה שכולה טוב. "הר" הוא לשון של בהירות, כמו פרשת "בהר" – הר הוא אור גדול. בנפש הר הוא אהבה. לכן אברהם אבינו, שעבד את ה' במדת האהבה, קרא למקום המקדש "הר". הר סיני היא גילוי עצום של אהבה, אהבה במדרגת "אהבה רבה", וגילוי כזה גדול של אהבה מה' כלפינו 'מכריח' אותנו לאהוב אותו. לדוגמה, אם אבא או אמא מגלים לילד המון אהבה, אהבה אין-סופית, לא משנה מה הוא הרגיש כלפיהם רגע קודם – האהבה מכריחה את הילד להרגיש את האהבה שלו אל ההורים, "כמים הפנים לפנים". זהו הסבר יפה בחסידות, אבל גם בחסידות יש הרבה הסברים לענין.

(שבת יתרו פ"ד)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב:דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

לכבוד ט"ו בשבט | זמרת הארץ

שבעת המינים שנמנו בפרשת עקב הם "שבח הארץ" – "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש". בחומש בראשית מונה יעקב אבינו עוד ששה מינים שהם "**זמרת הארץ**" – "**קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים**".

גם "שבח הארץ" וגם "זמרת הארץ" הם בכלל "אמרי שפר" של שבח והלל על הפירות הגדלים בארץ (בנחלת נפתלי בפרט), כאשר יש להסביר שבתוך ה"אמרי שפר" עצמם "שבח" היינו דבר משובח ו"זמר" הוא דבר פיקנטי במיוחד. ורמז: **שבח הארץ**, **זמרת הארץ**, **אמרי שפר** עולים יחד י"פ **רחל** (238, היפוך ספרות – סוד אור חוזר, שירה – 832, **ארץ ישראל**, בשבח פירותיה מדובר כאן).

לכן בראש השנה לאילן, בו משבחים ומזמרים על הארץ הטובה והמינים הגדלים בה, ראוי לטעום – בנוסף לשבעת המינים, ש"מנהג ישראל תורה" לאכול מהם בו – גם מששת המינים של "זמרת הארץ" וכן להרבות בשירה וזמרה מ"זמרת הארץ" והרי חמשה עשר בשבט חל תמיד בסמיכות לשבת שירה.

> בט"ו בשבט שואפים להגיע לשלמות של כי-טוב כפול, "טוב לשמים וטוב לבריות"

בסך הכל יש כאן **יג** מינים (בשניהם מופיע "דבש", אך יש לומר שבעוד בשבעת המינים היינו דבש תמרים הרי שבזמרת הארץ היינו דבש דבורים), והרמז: גם **שבח** וגם **זמר** במ"ק עולים **יג**.

יג המינים מכוונים כנגד **יג** מדות הרחמים, כברכת יעקב בסיום עצת "קחו מזמרת הארץ" – "ואל שדי יתן לכם רחמים וגו'". המינים הללו, שהם תכלית שבח-זמר הטבע (שם אלהים, מדת הדין), הם כלי (טנא, בו מביאים את ביכורי שבעת המינים למקדש) לגלות את הרחמים שמעל הטבע, סוד שם הוי' ב"ה.

יג המינים מכוונים גם כנגד **יג** מדות שהתורה נדרשת בהן.

בכלל, כוונת ט"ו בשבט, ראש השנה לאילן, היא "לאתדבקא באילנא דחיי", דבקות בתורה עליה נאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", ובפרט המינים רומזים לתורה באופנים שונים. המגמה בלימוד התורה היא להגיע למדרגת "עץ פרי" – "טעם העץ כטעם הפרי" (בחיבור הנגלה והנסתר). "עץ פרי" הוא בריאה של היום השלישי למעשה בראשית, יום שהוכפל בו "כי טוב" – בט"ו בשבט שואפים להגיע לשלמות של כי-טוב כפול, "טוב לשמים וטוב לבריות" (**יג** מדות שהתורה נדרשת בהן, "אין 'טוב' אלא תורה" ו-יג מדות הרחמים, עיקר המאפיין של "לב טוב"). **יג** (המינים) פעמים **כי טוב** בגימטריא **תורה**.

רבי עקיבא למד תורה "זמר בכל יום זמר בכל יום" – בכל יום חול היה 'אוכל' אחד מששת מיני זמרת הארץ וביום השביעי, שבת, 'אכל' את כל שבעת המינים, שבח הארץ.

ב"זמרת הארץ" יש כח של "זמיר עריצים" – כח להכרית-לזמר כל דבר שלילי. בפרט מובא בספה"ק ששת המינים של "זמרת הארץ" מצילים משש הצרות שיש – רעב, מלחמה, שוט לשון, שד, שד-כפן, חית האר – בסוד הפסוק "בשש צרות יצילך". הפסוק מסיים "ובשבע לא יגע בך רע" – בזכות-בכח שבעת המינים של שבח הארץ!

כח ה"מעט" הטמון ב"זמרת הארץ" הוא סגולת הבטול והשפלות, "כי אתם המעט מכל העמים", "שממעטין את עצמכם" ובזכותם מגרש ה' את כל העמים מן הארץ ומזכה אותנו בה, כנודע בסוד הקשר בין "טובה הארץ מאד מאד" ל"מאד מאד הוי שפל רוח".

(ט"ו שבט תשפ"א)

אוצר השו"ת

רפואה רוחנית לכבד

שאלה: יש לי קרוב שלקה בשחמת הכבד והוא בקש לשאול – מה התיקון הרוחני שעליו לעסוק בו?

תשובה: כבד לשון **כבוד**, ראוי להתחזק ולהדר בכבוד הורים, כבוד לומדי תורה וכבוד הבריות בכלל. להעריך מקרב לב כל אחד ואחד במעלה המיוחדת שיש לו שאין בי ולתת לו כבוד – "איזהו חכם הלומד מכל אדם... איזהו מכובד המכבד את הבריות".

(מתוך נפלאות לפר' וארא פ"ה)

אוצר הפתגם

בשבעת המינים הרמון הוא כנגד ההוד, עצם היהודי, וגם הריקנים שבך הם דבר גדול מאד, עליהם נאמר "אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון".

(אור לר"ח בסלו תשפ"ד)

הסימן להתקשרות בקשר אמיץ לנשמות הצדיק הוא שאתה מקבל הנאה מאור קדושתו של הצדיק.

הנאת האדם מאור קדושת הרבי היא שמעוררת עליו רחמי שמים. תכלית הרחמים, שהאדם יתברך ויצליח בשליחותו.

(ליל שבת חיי שרה תשפ"ג)

מהדורה עיצוב: דעה ⅔ אביחיל | 054-6580146